

Cynthia Hand, Brodi Ashton & Jodi Meadows. (2018). *My plain Jane*. New York: HarperTeen. isbn 978 00 626 5277 5, € 15,99, 450 blz.

My (not so) Plain Jane

'A penniless, orphaned young woman becomes a governess in a wealthy household, catches the eye of the rich and stern master, and (sigh) falls deeply in love ... They live happily ever after. Which means everybody's happy, right? Um ... no.' Dit is hoe Cynthia Hand, Brodi Ashton en Jodi Meadows *My Plain Jane* introduceren, een moderne hervertelling van Charlotte Brontës *Jane Eyre*. Het is het tweede boek ontstaan uit een samenwerking tussen de drie schrijfsters, die elkaar ontmoeten tijdens een *book tour*. Hun eerste gezamenlijke project was *My Lady Jane* – een boek over het historische personage Lady Jane Grey, waarin ze op komische manier de geschiedenis herschrijven. In *My Plain Jane* heeft elk van de schrijfsters een eigen karakter geschapen vanuit wie het verhaal wordt verteld. Dat er geen stijlbreuk zit tussen de hoofdstukken is al een prestatie op zich.

Mogelijk gaan er nog meer 'Jane'-boeken in deze serie volgen – waarbij de auteurs een duidelijk feministische inslag hebben. Zoals Hand aangaf in een interview: 'Wouldn't it be cool to write about other Janes in history who were in some way screwed over by the patriarchy? And that's how it got to be a thing.'

Gothische elementen

Hand, Ashton en Meadows schreven meer dan een simpele adaptatie van *Jane Eyre*. Zo verwerken de drie schrijfsters

alle gebruikelijke gothic elementen in *My Plain Jane*: een historische setting, bovennatuurlijke krachten, de donkere antiheld, dubbelgangers en mysterieuze geheimen – maar alles wordt uiteindelijk gebruikt voor komisch effect in plaats van om een donkere en intens emotionele sfeer neer te zetten. Een favoriet hilarisch moment in het boek is de toevoeging van de moord op Mr Brocklehurst – de verschrikkelijke directeur van Jane Eyres school –, een actie waar de meeste *Jane Eyre*-lezers vast goedkeurend het hoofd bij knikken.

Verder is er de grappige verwar- ring over verschillende (generaties) Mr Rochesters, en de introductie van zowel geesten als de Society of Relocation of Wayward Spirits, een genootschap dat al te lastige zielen van overledenen vangt en herplaatst. Inderdaad: *Jane Eyre meets Ghostbusters*. Een van de grootste troeven van de schrijfsters is dat op deze manier de overleden vriendin van Jane Eyre *goody-two-shoes* Helen Burns terugkeert, en de auteurs van haar in het leven na de dood een interessanter en 'geestiger' karakter weten te maken.

Charlotte Brontë en haar tijd

Een interessant element in *My Plain Jane* is dat de auteurs ervoor hebben gekozen om schrijfster Charlotte Brontë als karakter toe te voegen aan het boek. We krijgen niet alleen een herschrijving van het

leven van Brontë, maar ook een fijne ver- menging van feit en fictie. *Jane Eyre* is in *My Plain Jane* een vriendin van Brontë, en zij beleven samen de avonturen uit *Jane Eyre*, die natuurlijk in *My Plain Jane* voor Charlotte aanleiding zijn om haar mees- terwerk te schrijven. We volgen daarbij de ontwikkeling van Brontë als schrijf- ster, waarin fragmenten van de originele *Jane Eyre* de revue passeren.

My Plain Jane speelt zich dan ook af in Brontës tijd, wat de auteurs gelegenheid geeft om een aantal zaken die vrouwen destijds beperkten, aan de kaak te stel- len. Zo merken de schrijfster op in een van de vele snedige *asides*: 'Reader, you might have noticed there was a propens- ity at the time to label women as "hyster- ical". The term was thrown around quite frequently, and, in the humble opinion of your narrators, far too easily. Then it became a vicious cycle. The more they protested, the "crazier" they were labe- led. We are going on record here to say that we feel this treatment was com- pletely unfair.' Veel van de opmerkingen zijn natuurlijk niet alleen relevant voor vrouwen in Brontës tijd, maar ook voor de discussie rondom feminisme vandaag de dag.

De schrijfsters proberen tot slot Charlotte Brontë (en de andere vrouwelij- ke karakters) met terugwerkende kracht meer *empowered* te maken – bijvoorbeeld door haar actief te laten zoeken naar

Mia Wasikowska in *Jane Eyre* van de regisseur Cary Fukunaga

werk en commentaar te laten leveren op de beperkte mogelijkheden die vrouwen in die tijd hadden. Dat is aan de ene kant interessant, maar waar ligt de grens tus- sen fictie en getrouw feiten weergeven in een boek dat deels gebaseerd is op echte personen en gebeurtenissen?

In de klas

My Plain Jane biedt in de (bovenbouw)- klas de mogelijkheid om *the gothic novel* te bespreken, over het leven en de tijd van Brontë te discussiëren en thema's als de rol van vrouwen in de samenleving, schoonheidsidealen en gender te verken- nen. Leuk is ook dat de schrijfsters veel verwijzen naar hedendaagse populaire cultuur, wat herkenbaar kan zijn voor de

leerlingen. Hoewel 'hedendaags' hier misschien met een korreltje zout geno- men moet worden: de meeste leerlingen zullen *Harry Potter* wel kennen, maar de originele film van *Ghostbusters* uit 1984 is voor hen natuurlijk al prehistorie. De vraag is daarnaast hoeveel van de hu- mor van dit boek overeind blijft wanneer de lezer het originele werk *Jane Eyre* niet kent, of niet bekend is met de conventies van het *gothic-novel*-genre. Het zou een optie kunnen zijn om (een fragment van) een van de vele verfilmingen van *Jane Eyre* te bekijken, bijvoorbeeld de versie uit 2011 van Cary Fukunaga met Michael Fassbender en Mia Wasikowska (<bit.ly/lm-jane>) of de BBC-miniserie uit 2006 (<bit.ly/lm-jane2>).

In navolging van Hand, Ashton en Meadows doen wij hier een oproep in het kader van feminisme, waarbij we feminisme definiëren als het recht van ieder individu op gelijke kansen in de samenleving. Laten wij als docenten de handen ineenslaan, en de selffulfilling prophecy doorbreken dat jongens zich 'nu eenmaal niet kunnen identificeren' met vrouwelijke hoofdfiguren, of hen uitsluiten van bepaalde genres omdat we deze 'voor meisjes' vinden. Als meisjes kunnen 'cross-readen', dan kunnen jon- gens dat ook. Laten we hun de levensles- sen gunnen die de *romance novel* én *Jane Eyre*/*My Plain Jane* bieden. ■

Eva Overman & Alyssa Vreeken